

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnim vred in v Mariboru s poštnim na dan za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za drugo izvenavstrijsko deželo 6 K. Kdor hoče sam poslati, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni list stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo Koroska cesta št. 5, sprejema naročila, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne polovice za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za večkratno oglaso primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Nezaprite reklamacije so poštno proste.

Naši shodi.

Slovenska kmečka zveza hoče biti voditeljica spodnještajerskemu kmetu v hudem boju za njegove stanovsko-politične pravice. Zato išče stika s kmetom in hvala Bogu, ga tudi najde. Zaupanje do Slovenske kmečke zveze raste od dne do dne med slovenskim kmetom, vedno nove trume prihajajo pod njeno zastavo. Nasprotniki nas gledajo po strani, nas psujejo, hodijo s pasjim bičem nad nas, toda mi imamo mirno vest in gremo pogumno naprej. Ako bi se nas ne bali, ako bi jim ne bili nevarni, bi nas pustili na miru. Naši shodi so najboljši dokaz življenja v naši organizaciji in zaupanja med slovenskim kmečkim ljudstvom.

Shod v Ptuj.

Se nekoliko časa milosti je dobil dr. Ploj v svojem volilnem okraju! Njegovo postopanje, da je zapustil svoje tovariše od Slovenske kmečke zveze in se pridružil poslancem liberalne stranke, se hudo in ostro obsoja. Ta obsojba bi se na shodu dne 22. t. m. tudi glasno izrekla, toda uplivanje dr. Jurtela na naše kroge je pomagalo, da se je sodba odložila. Dr. Jurtela se boji, da bi se vsled nezaupnice poostriala nasprotstva med volilci za okrajni zastop, za kojega so volilni imeniki ravnokar razporejeni, grozi tudi, da odloži vse narodno delo, če se ne zgodi njegova volja. Ne iz straha pred Jurtelo, ampak da nihče ne bo mogel reči, da je S. K. Z. zakrivila morebitni propad v okrajni zastop, se je S. K. Z. udala. Pribijemo, da prvaki vedno le pri nas zavirajo, liberalcem pa puste orosto pot!

Sicer pa je imela S. K. Z. še za ptujski okraj tudi drugo važno delo, namreč da izpopolni svojo organizacijo v ptujem okraju. To se je na tem shodu tudi zgodilo! Predsedoval je shodu veleposestnik Mlakar, zapisnikarja sta bila Miha Brenčič ml. in župan Meško. V krasnem govoru je razvil program S. K. Z. njen predsednik in državni poslanec Ivan Roškar. Poročilo o delovanju poslanca Slovenske kmečke zveze, njihovega pristopa v Slovenski klub, in o razmerju naše stranke do liberalno-narodne je podal državni poslanec dr. Korosec. Osvetlil je tudi „narodnostno“ delovanje Narodne stranke in majhno skrb Jugoslovanskega kluba za gospodarske zadeve. V tem klubu se nahajajo Ploj, Roblek, Ježovnik. Državni poslanec Pišek je prinesel pozdrave svojih kmečkih volilcev. G. Brenčič ml. predlaga zaupnico Slovenskemu klubu in poslancem S. K. Z., kar se z navdušenjem sprejme. Določijo se tudi zaupniki za ptujski okraj. Potem zaključijo predsednik zborovanja.

Shod je bil veličasten. Množica navzočih kmetov je bila velika. Navdušenje za Kmečko zvezo je bilo splošno.

Shod pri Sv. Marjetki

Zadnje nedeljo se je vršil na lepem Pernatovem domu pri Sv. Marjeti nad Slov. Bistrico shod S. K. Z. Poročat sta prišla državni poslanca Pišek in dr. Korosec. Predsedoval je shodu veleposestnik Mlakar. Poslanec Pišek je v obširnem govoru poročal o delovanju Slovenskega kluba in njegovih poslancev v državnem zboru. Vsi zborovalci so z zanimanjem sledili njegovim zanimivim izjavam in mu izrekli popolno zaupanje. Predsednik g. Mlakar je razlagal v poljudnih in priključljivih besedah program S. K. Z. G. Novak je zanimivo razlagal osebno-dohodninski davek ter izrekel v tem oziru kmečke želje. Državni poslanec dr. Korosec je govoril o položaju v državnem zboru, o razmerju strank, o navedbi, o jugoslovanskem ministru itd.

Shod se je vršil lepo in mirno ter naredil na zborovalce globok utis.

Sv. Lovrenc nad Mariborem.

Pri Sv. Lovrencu nad Mariboru je v nedeljo, dne 22. septembra bralno društvo priredilo veselico s poučnim in bodrilnim govorom. Govor je v imenu S. K. Z. imel g. profesor dr. Hohnjec. Navzoči so bili tudi vsi merodajni voditelji Narodne

stranke ob tej strani Pohorja od najbogatejšega do najubožnejšega in po primerni skali inteligentnosti. Poslušali pa so z veliko pazljivostjo in tudi dosti mirno. Govornik je naglašal veliki pomen bralnih in sličnih društev v današnji dobi ter je dokazal, kolike važnosti je izobrazba in vsestranska omika, bodisi z demokratičnega, bodisi z narodnega in krščanskega stališča. Povdarjal je posebno, da med pravo znanostjo in resnicami naše sv. katoliške vere ni in ne more biti nobeno nasprotje, ter je svoje dokazovanje podprl z zgledi velikih mož, ki so bili učenjaki, svetovnega slovesa in hkrati pobožni kristjani. Življenje in delovanje znanega nemškega filozofa Nietzscheja in nedavno umrlega velikega francoskega pisatelja in kritika Brūnetierja mu je dalo priliko, da je s praktičnimi zgledi dokazal velikanski vpliv branja slabih, oziroma dobrih knjig.

Na vspredu zabavnega večera je bila šalovna „Piskrovez“, ki so jo vrli mladeniči uprizorili v splošno zadovoljnost, in več pevskih točk, katere je tamošnji znani in lepo izveščani ženski zbor pod spretnim vodstvom č. g. Jeharta proizvel prav dobro ter tako zaslužil glasno pohvalo, ki mu je dolna nasproti iz kroga mnogobrojnega občinstva.

Deželni zbor štajerski.

Dne 19. septembra. Predloženi so med drugimi sledeči predlogi: Poslanca Roškarja za podporo vsled povodnji drizadetih posestnikov v okrajih Gornja Radgona in Ljutomer, poslanca Ploja za pogorelee v Mihovcih.

Dne 20. septembra. Poslanec Roškar je stavil predlog zaradi uravnave Pesnice. — Predložilo se je poročilo o poslovanju mestne občine Ptuj. Lansko leto je predlagal poslanec dr. Jurtela, da deželni odbor kot nadzorovalna oblast pregleda denarno poslovanje mesta Ptuj, ker se je govorilo, da se slabo gospodari. Revidiralo se je od tega časa, kar vlada župan Ornič, to je od l. 1894. Vspeh preiskovanja je sledeči: L. 1894. je imelo mesto Ptuj 185.647 K 50 v dolga, koncem l. 1906. pa 1 milijon 460 tisoč 144 K 58 v. Torej se je, tekotom županovanja Orniča povišal dolg za 1.274.497 K 8 v. Sicer je istočasno tudi primerno rastlo nepremično premoženje občine, toda nekatera podjetja se niso izplačala, tako n. pr. parna mizarica in parna pralnica. Tudi Mädchenheim je šel zadnje leto nazaj. Pri preiskavi se je dognalo, da je mestna občina imela samo za stalne dolgove dovoljenje deželnega odbora, da pa za tekoča izposojila in za posojilo v svrhu zidanja novega rotovža ni imela dovoljenja. V blagajni se je našlo, da je občina zastavila dve hranilni knjižnici (prvo ubožnega zaklada glasečo se na 80.104 K 2 v, in drugo fonda za mestno bolnišnico glasečo se na 24.249 K 79 v) ptujski šparksji za posojila, katera je rabila. Deželni odbor je naročil Orniču, da ne sme brez dovoljenja deželnega odbora najemati posojil, in da mu ni dovoljen zastavljeni hranilni knjižnici ubožnega zaklada za občinske dolgove.

Dne 23. septembra. Mlada je žanes predložila postavbo v varstvo tičev. — Poslanec dr. Jurtela je zastopal svoj predlog zaradi uravnave Pesnice v II. delu.

Dne 24. sept. Poslanec dr. Jurtela interpellira namestnika, ker ni stavbinski urad v Ptuj rešil neke prošnje za stavbo.

Politični ogled.

Za skupni klub med Slovenci in Hrvati se posebno trudi državni poslanec iz Istre g. Matko Mandič. Zadnje nedeljo dne 22. t. m. je imel shod v Riemanjih, na katerega je prišel tudi poročevalec „Slovenca“ g. Terseglav. Čeprav g. Terseglav zborovalcem ni storil niti pičice žalega, vendar so ga dejanski napadli ter ga hoteli ubiti. Njegov oče se je moral braniti z bičem, dve sorodnici g. Terseglava pa so liberalni tolovaji potegnili raz voz in eni pljuvali v lice ter jo sramotili z nagrišni imeni. Konja so kamenjali, suvali v trehah, na bili v gobec in hoteli uditi sneti. Poslanec Matko Mandič je stal kakih 40 korakov proč, toda

ni ganil z mezinem, da bi pomiril razjarjeno liberalno množico. V ustih pa ima mož vedno ljubezen do katoliških strank in želi z našimi poslanci sedeti v enem klubu. Poslanec Mandič je klubov sodrug Ploja, Robleka, Ježovnika. Sicer pa naš Roblek o surovostih svojih agitatorjev v volilni dobi lahko poje tudi prav dolgo in zanimivo pesem!

— Umesten sklep. Na shodu Kmečke zveze za ljubljansko okolico dne 22. t. m. se je sklenila med dragimi tudi sledeča resolucija: Ker se je slovensko liberalno učiteljstvo izreklo za brezversko svobodno šolo, se naj vsi krajni šolski sveti pri nameščevanju učiteljev dobro pouče, ali so dotični člani liberalne ali krščanske zveze. Odločno se naj protivijo, da bi bil nastavljen učitelj ali učiteljica iz liberalne učiteljske zveze in naj zahtevajo, da se nameščajo samo krščanski učitelji in krščanske učiteljice.

— Na kmečkem shodu v Ausseju so se sprejeli naslednji sklepi: Da se vzdrži kmečki stan in v občno korist brani redno kmečko gospodarstvo, je treba nemudoma delati z vsemi sredstvi, da ostane kmetom toliko ljudi, kolikor jih potrebujejo za delo. Kot pripravna sredstva naj služijo: 1. Ljudska šola se naj na deželi tako uravna, da bodo otroci dobili veselje in ljubezen do poljedelstva, in da se bodo v ljudski šoli naučili za gospodarstvo potrebnih reči. 2. Treba je skrbeti, da se največ ko mogoče poslom omogoči, ustanoviti si svoj lastni dom. To se lahko zgodi, če se dovolijo postavne udobnosti za delavska stanovanja na deželi. 3. Za posestnike in za vse delavce na kmetih naj se takoj uvede zavarovanje za starost in obnemoglost. 4. Najprej ko mogoče se mora določiti, da se posestva pri sprejemanju od starišev cenijo le po čistem donesku. 5. Da ne zgube posestva vso vrednost, je treba kmečke pridelke varovati s primerno colnino. 6. Kmečko združništvo naj se odločno podpira. 7. Kmečkim delavcem naj se olajša službovanje pri vojaki. 8. Mladoletnim ljudem naj ne bo dovoljeno iti v službo ali iz nje brez dovoljenja starišev ali varuhov.

— Avstro-ogrsko pogodba. Nagodbena pogajanja so se prekinila. Kriv je tega ogrski minister Weckerle, oziroma nečuvna predrznost mažarske vlade. Baron Beck je zahteval, naj se zviša ogrski donesek k skupnim potrebščinam (kvota). Weckerle se je dolgo upiral tej pravični zahtevi, naposled pa privolil, toda zahteval je zato od avstrijske vlade nove ugodnosti Mažarom. Ne ve se, kaj je Weckerle zahteval, najbrž pripoznanje mažarske neodvisnosti, ali pa kake vojaške ugodnosti. Avstrijski ministrski predsednik noče skleniti nagodbe, ne da bi obenem uredil tudi kvotnega in bančnega vprašanja. Avstrija je gospodarsko in politično mnogo na boljšem kot pa Ogrska.

Mala politična naznanila.

Dne 17. septembra. V Petrogradu se vrši obravnava proti 151 osebam, med njimi 18 dekletom, ker so širili socialdemokratske spise med vojaštvom. — V političnih krogih se širi vest, da se po izvršitvi nagodbe z Ogrsko otvori v Avstriji delavsko ministrstvo, kateremu bo stal na čelu krščanskisocialec poslanec dr. Gessmann.

Dne 18. septembra. Načrt volilne preosnove za Ogrsko je baje že izdelan in se predloži parlamentu v novembru. Volilec je vsak možki, ki je 24 let star in zna brati in pisati. V posebnem odstavku, ki je pa še tajen, bodo določila, ki zagotavljajo Mažarom večino. — Nekaj japonski uradnik je proglasil kitajski otok Protas za japonsko posest. Ker leži ta otok ne daleč od Filipinov, je to zelo vznemirilo Združene države.

Dne 19. septembra. Na Dunaju se je otvoril mednarodni kongres proti jetiki. — Nekdanji češki minister rojak dr. Režek je nevarno zbolel. — Carjevo jacht „Standart“ so danes vzdignili raz skalo, na kateri je tičala.

Dne 20. septembra. Danes je bila predložena v nižjeavstrijskem deželnem zboru volilna preosnova. — Tudi v istrskem deželnem zboru je naznanil deželni glavar, da je volilna preosnova že izdelana. — Blizu Vehte je turško vojaštvo uničilo bolgarsko četo. — Združene države severnoameriške se skušajo približati Rusiji, da bi jim bila zaveznica.

v morebitni vojski z Japonci. Ameriški vojni minister Taft bo šel v ta namen v Petrograd. — V Vlastnosti in Nikolajevski v Vzhodni Aziji zgradi Rusija ogromne utrdbe, ki bodo stale 37 milijonov rubljev. — Listi poročajo, da se zbirajo Korejci okoli Seula, da napadejo mesto in preženejo Japonce. Po deželi morijo Japonci. Japonski vojaki zažigajo uporne vasi, vendar pa je njihovo število premajhno, da bi zadušili upor.

Dne 20. sept. V Koreji se vedno bolj širi upor proti Japoncem. V notranjosti dežele se vrše krvavi boji med Korejci in japonskimi vojaki. — 200 ustašev je napadlo kitajsko mesto Luičev, a so bili odbiti. Nezadovoljstvo je tudi na Kitajskem vedno večje.

Dne 21. sept. Češki katoličani sklicujejo v Badjejevice za 29. sept. protestni shod proti shodu svobodemislecev, ki se je vršil minole dni v Pragi. — Državni zbor se odpravi baje dne 10. oktobra.

Dne 22. sept. Danes so v Mariboru zborovali odposlanci uslužbencev in uradnikov juž. železnice. Zahtevali so ta teden še rešitev svojih zahtev, sicer stopijo v pasivno rezistenco. — V Perziji je položaj zelo nevaren. Bati se je krvave revolucije. — Vodja vstašev v nemški afriški naselbini Morengo je v nekem boju padel.

Dne 23. sept. Poroča se, da je umrlo v notranje Kitajski od januarja do junija nad dva milijona oseb vsled lakote. — Dosedaj je v Rusiji umrlo na koleri okoli dva in pol tisoč oseb. — V Genovi so včeraj spustili v morje največje dosedaj v Italiji zgrajen parnik „Princessessa Iolanda“. Čez nekaj minut se je pa potopil. Razburjenje je bilo velikansko. — Danes se je začelo na Dunaju zborovanje krojaških mojstrov, ki bo trajalo več dni. — Danes je bilo odposlanstvo uslužbencev in uradnikov avstrijskih železnic pri železniškem ministru in ga prosilo, da upliva, da se uresničujejo njih želje.

Nemiri v Maroku.

V Maroku le ni prišlo do mira. General Drude zahteva od Maročanov, da oddajo orožje, česar pa seveda ti nočejo storiti. Vsled tega so se razbila pogajanja in boj se bo nadaljeval.

Casablanca, 22. sept. Včeraj zjutraj je general Drude razdal tabor v Sidi Ibrahim. General Drude namerava s krepkim postopanjem podvreči upornike.

Tanger, 22. sept. Novi sultan Mulej Hafid prosi, da bi ga vevlasti prepoznale kot sultana. Pravi, da bo v kratkem cela dežela na njegovi strani.

Casablanca, 24. sept. Več rodov se je že podvrglo. Proti dotičnim, ki se še niso podvrgli, bo začel general Drude vojsko.

Razne novice.

* **Stajerski Narodni svet.** Vedno se še širi laž, da so zastopniki Kmečke zveze razbili Narodni svet. Seveda tudi moške kakor dr. Jurtela, dr. Hrašovec nočeta v tem slučaju nastopiti za resnico, saj se gre samo za Kmečko zvezo. Ako bi se šlo za liberalce, bila bi že davno na pozorišču. Kmečki zvezi bi po njeni politični moči pripadala večina v Narodnem svetu. Vendar te večine Kmečka zveza ni zahtevala z ozirom na določilo v pravilih, da se v Narodnem svetu ne bo odločevalo o politični taktiki posameznih strank. Toda kar v drugi seji Narodnega sveta se je odločevalo o taktiki naših političnih strank (v kateri klub mbrajo stopiti naši poslanci), in dr. Jurtela in dr. Hrašovec sta molčala, čeprav sta dobro poznala pravila in vedela, da je s tem Kmečka zveza vržena iz Narodnega sveta. Kmečka zveza je vsled kršenja pravil izstopila iz Narodnega sveta, ker bi se sicer dogajalo, da se sejo za sejo stavijo in sprejemajo predlogi, ki nasprotujejo Kmečki zvezi. Kajti „prvaki“, ki smo jih izvolili v Narodni svet, so v istini že davno ob strani celjskih mladih liberalcev. Kmečka zveza je bila torej izgnana iz Narodnega sveta in sicer po večini, ki jo tvorijo prvaki in liberalci. To je resnica! Mi smo še vedno za Narodni svet, toda le z odkritimi politiki, četudi so naši nasprotniki!

* **Naš rojak g. dvorni svetnik Karol Lubec,** deželni finančni ravnatelj v Ljubljani, je vstopil v pokoj ter se začasno preselil v Zader.

* **Miha Vošnjak,** nekdanji državni poslanec Stajerski, je slavil dne 18. septembra svojo sedemdesetletnico.

* **Umrli** je v Feldhofu pri Gradcu ž. g. kaplan Martin Lenart dne 24. t. m. Pogreb je bil v četrtek popoldne R. l. p.!

* **Hudobna laž „Domovina“** je bila, da so frančiškani na Brezjah dobili dne 1. septembra pri ofru do 30.000 K. Odvetnik dr. Sernece, kateri ima najožje zveze z „Domovino“, ni nič povzročil, da bi se ta laž popravila. Pač pa nam je poslal z ozirom na tozadevno notico v številki od 12. septembra naslednji popravek: Slavno uredništvo! Z ozirom na tiskovno postavbo prosim sprejeti sledeči popravek na dopis Hudobna laž „Domovina“ v Vašem listu od 12. septembra 1907. 1. Ni res, da sem prišel „ubog kot berač v Celje“, ampak res je, da sem tje prišel kot odvetnik in sin imovitih starišev in z lastnim premoženjem nekaterih tisoč kron (Opomba uredn.: Sedaj ga cenijo ljudje na vsaj polmilijonarja!). 2. Ni res, da sem si dal marsikatero delo za narodno stvar dobro plačati, res pa je, da za narodne stvari si nisem nikoli nič dal plačati, ampak da sem jih le gmotno podpiral. Dr. J. Sernece. Opomba uredn.: To pa zopet ni res, kar pravi dr. Sernece, da je

res. Opominjamo ga le na njegov zaslužek pri zidavi Narodnega doma, na plačevanje potov na Dunaj v narodnih zadevah, na odškodnine za shode med narodom itd.

* **Ponemčevanje slovenskega šolstva** na Stajerskem se vedno bolj širi in „Učiteljski Tovariš“ prinaša v tem oziru zanimive primere, koje priobčuje tudi sobotna „Domovina“. Toda kaj pomaga tako tarnanje po listih, če pa Narodna stranka in organizirano liberalno učiteljstvo celo drugače nastopa, nego po listih toži. Narodna stranka sama po svojih voditeljih govori za več nemščine v ljudskih šolah in liberalno učiteljstvo samo dela za ponemčevanje ljudskih šol. En primer, za katerega lahko izveste tudi imena v našem uredništvu! V ptujskem okraju je bilo pristo nadučiteljsko mesto. Slovensko-napredni učitelj se odloči prositi za to mesto in kaj stori? Gre k Strašilu ter mu da častno besedo, da bo delal za ponemčenje višjih razredov. Slovensko-napredni učitelj je dobil nadučiteljsko mesto in sedaj se nam poroča, da se že pobirajo podpisi za nemški pouk v zadnjem razredu. Takih vzgledov še lahko več navedemo! Tukaj naj zmetata „Domovina“ in „Učiteljski Tovariš“, ne pa da napadeta dr. Korošca in dr. Suštersiča, ki v tem oziru gotovo nista nič zakrivila. Naše starodavne deželne poslance pa, kakor Vošnjaka, dr. Hrašoveca, pa pustijo pri miru, čeprav so se za slovensko šolstvo dosedaj presneto malo izpostavili!

* **Moč liberalne misli** je baje, po besedah govornikov iz liberalne stranke, tako velika, da bo nam rešila tudi našo nevarno mejo. Zato proč s katoliškim mišljenjem...! Premišljevali smo te besede in moč liberalne misli! In res velika je ta moč! Ta moč liberalne misli se kaže n. pr. na dr. Kovatschitschu v Celju, na Faleschinju, Schniederschütz, dr. Oswatitschu v Brezjah, na dr. Lorberju, dr. Feldbacherju v Mariboru itd. in na celi vrsti liberalnih učiteljih, n. pr. na Saduju v St. Ilju, na Brezniku v Janenini, na Cmeroseku v Ločah, na Skubicu v Bizejskem, na Svetlinu v Poljčanah itd. itd. Zares velika je moč liberalne misli za narodno stvar!

* **Mariborskemu dopisniku „Domovina“**, ki me je tako lažljivo napadel, sledeče v odgovor: Laž je, da me je društvo „Maribor“ izključilo zaradi moje „delavnosti“ in „zaslug“ za društvo. Res pa je, da je predlagal na obnem zboru nepolitičnega društva „Maribor“ c. kr. avskultant tukajšnjega okrožnega sodišča g. Ivan Zemljič, da se me izključi iz društva, ker sem šel kot poročevalec na shod Narodno-napredne stranke v Ljubljani baje preoblečen. O tem predlogu pa se ni niti glasovalo. Kar se pa tiče mojega delovanja pri društvu „Maribor“, povdarjam samo to, da je imelo društvo „Maribor“, ko sem prevzel predsedstvo, okoli 300 gl. dolga. Ko sem pa oddal predsedstvo, ni imelo društvo nič dolga, pač pa nekaj kron gotovine v blagajni. Da je moral odbor pridno delovati, predno se je vse to poplačalo, razvidel bo vsak pošten človek. To bodo potrdili tudi takratni liberalni odborniki.

Toliko resnici na ljubo. Na ostale napade ne bom odgovarjal. F. Leskovar.

* **Aprilove norce** brije „Narodni List“. Uredniki „Narodnega Lista“ dobro vedo, da so naročniki njihovega zaplojnega lista samo lahkoverni backi. Zato jim natvezijo tako debele laži, da jih more pameten človek kar z obema rokama prijeti. V zadnjem „Narodnem Listu“ hočejo opravičiti dr. Sernece radi njegovega grdega napada na dr. Benkoviča in dokazujejo, da so pristaši Kmečke zveze prvi začeli tako postopati. A takoj prvi dokaz je gorostasna laž. Glasi se: „V vseh spominu je še, da je na dan sv. Jožefa v Celju v Narodnem domu duhovnik Gorišek veleuglednega vodjo slovenskega učiteljstva z roko v prsa suval. Hvala Bogu se takrat napadeni ni spozabil, da bi vrnil nemilo za nedrago.“ To je od prve do zadnje besede izmišljeno. Na shodih v Narodnem domu je bilo veliko ljudi, a nobeden izmed njih ni videl, da bi bil duhovnik Gorišek koga v prsa suval ne na dan sv. Jožefa, in ne kak drugi dan. Nadučitelj Gradišnik je pa res lep vzgojevalec, ki pusti, da se na njegov račun širijo take laži.

* **Pazite na domače starine!** Po Spodnjem Stajerskem se potika neki žid, ki kupuje starinske reči, zlasti stika za cerkvenimi rečmi po cerkvah in farovžih. Za malovredne reči obeta velike svote, da bo drugokrat prišel po nje. S tem preslepi nevedčake, da mu res vredne reči dajo pod nič. Cerkevna predstojništva opozarjamo, da je naše školištvo sploh prepovedalo oddajati cerkvene reči v tuje roke. Poroča se nam tudi, da po Slovenskih goricah nek zagrižen nemčur zbira starinske reči in dobrodušni Slovenci mu jih radovoljno dajejo. Naravnost škandal je, da je pri nas tako malo smisla za domače starine. Vse nam prebrskajo in odnesejo židje in Nemci, naše „Zgodovinsko društvo“ pa skoro povsod najde gluha ušesa. V kozjanskem okraju je fetos bojda nek profesor iz Amsterdama preiskoval podzemeljske votline in najdene predmete odnesel seboj! Kje so pa naši profesorji? Graški deželni odbor tudi poziva občine, naj pošljejo v Gradec svoje arhive (stare listine). Opozarjamo pa naše občine, naj skrbno čuvajo svoje arhive in jih imajo v redu, v Gradec pa jih ni treba pošiljati in deželni odbor nima pravice to zahtevati. Znan nam je slučaj, da je nek nemški zgodovinar brskal po arhivu neke trške občine na Spodnjem Stajerskem, pa je iz starega zapisknika iztrgal vse čisto liste, ki so imeli kaj za-

nimivega, pa jih odnesel, Bog ve kam. Ravno to, da Nemci in židje tako hlastno stikajo za starinami po naših krajih, bi naj odprlo oči tistim, ki gledajo, pa ne vidijo in ponavljajo neumno trditve, da Slovenci nimajo zgodovine.

* **Tržne vesti.** Poročilo našega poljedelskega ministrstva o letošnji letini se glasi ugodno in se ceni letina kot srednje dobra. Pšenica je nad srednje dobra, rž je nekoliko slabše izpadla, a zrno je dobro. Oves je letos izmed vseh vrst žit najbolj uspel, samo gnuje precej. Vinska trta obeta dobro kapljico, sadja bo pa malo. Ogrsko poročilo je svoje zadnje cenitve za nekaj zvišalo. Žitni trg nam ni prinesel posebnih izprememb, kupčija leze vedno še po polzevo. Tendence naših tržišč je mlačna in cena nestalna, ali izpremembe se vrste le okoli 5 do 15 vinarjev. Občutnejšega padca ni. Tuja tržišča so se zadnji čas zopet nekoliko utrdila, a to ni vplivalo na ogrske, ki so nekoliko popustili. Vreme je visoko ugodno. Ponudbe so postale jačje in nekateri prerokujejo preobrat na tržiščih, ker današnji položaj nikakor ne odgovarja istini. — Pšenica. Ponudbe so postale jačje, konzum in kupčija pa nočeta blaga po tako visoki ceni. Ponudniki so popuščali za nekaj vinarjev. — Rž se ni pomnožila v ponudbah, tendenca stalna. — Oves stalen. — Turšica stalna. — Moka nikakor noče izpod rok. Mlini so obloženi tako, da se jako trudijo izbežiti se finih vrst. Konzum je zopet slabši. Temne, kruhne vrste gredo dobro in dosega visoke cene. Budimpeški mlini so, kakor je znano, sklenili mleti pet dni na teden. Zdaj se pogajajo, da bi se tega dogovora držali tudi vsi mlini. — Napravimo kratak pregled. Pšenica vsled spekulacije jako draga, mlini morajo sirovine drago plačati, fina moka nikamur ne gre, ker konzum si tako draga blaga ne more nabavljati, mlini ne morejo s polno paro delati, ker pšenica da tudi fine moke, ne samo temne. Gredo pa le temne vrste, te so zato drage. Uspeh cele kupčije je velika draginja v korist malega števila spekulativnih prekupcev in veleposrednikov, škoda mlinov in velikanse množice konzumentov. Čuda bi bila, ako se bo ta položaj vzdržal. Ržena moka je začela popuščati v ceni, ker kakor smo zadnjič omenili, so preveč zahtevali za blago in konzum je vsled tega padel, promet vstavlil. Za otrobe in klajno moko so zahteve vedno enako živahne, dovoljujejo se zahtevane cene. V šlezijemskem deželnem zboru je vložil neki poslanec nujni predlog, naj se izvoz otrobov prepove. Vtemeljeval je svoj predlog z ozirom na neprimerni poskok cene vsled izvoza. Otrobi so se skoraj za 5 kron podražili. Izvoz je jako narasel. Ta je znašal v letu 1905 čez 580.000 met. stot., v l. 1906 1.300.000 met. stot. in letos se je dosedaj že izvozilo 1.100.000 met. stot. Stokovnjaki cene obveznosti avstrijskih prekupcev in mlinov že tako visoko, da bo izvoz do konca leta prekorčil dva milijona stotov. — Svinjska mast. Blaga primanjkuje, tendenca jako stalna. — Živine se je na Dunaj dovedlo znatno več. Iz Hrvaške se je privelo za 220 glav več. Ker je konzum znatno narasel, večji dovoz ni pritisnil cen, marveč so te vztrajale, oziroma še poskočile. Pitani voli so se plačevali od 68-91, drugi 50-72, bikri in krave 56 do 84 vin kg. žive teže, brez vžitine. Mlade svinje 78 do 112 vin, rejene 110 do 120 vin. kg. žive teže.

* **Svobodna šola in dijaštvo.** Na shodu narodno-radikalnega dijaštva v Celju, kojega so pozdravili tudi dr. Kukovec, general Narodne stranke, poslanec Roblek, Ježovnik, mariborski odvetnik dr. Rosina itd., se je obravnavalo tudi o svobodni šoli. Da se spoznamo, treba nam je navesti par stavkov iz govorov o tem predmetu. Dijak Zalar je govoril: „Hočemo, da imej učiteljstvo svobodno prostega gibanja. Znanost se ne more prilagoditi v nobenem oziru verskim legendam (bajkam). Danes pa v eni uri podere katehet, kar je profesor po dolgem trudu s težavo sezidal. Zato mora svobodna šola zahtevati ločitev šole od ortodoksne (pravega) cerkvenega verstva. Svobodna znanost in konfesionalno verstvo se nikdar ne dasta spojit. Edino logična posledica je: divorce (ločimo se!).“ Dijak Munkla je zahteval, da se odločno zastopa ločitev cerkve od šole. Priporoča tudi ustanovitev samostojnega slovenskega društva svobodna šola. Ko so bili vsi dijaki na ta način pripravljeni, predlagala in sprejela se je resolucija, v kateri se narodno-radikalno dijaštvo pridružuje agitaciji za Svobodno šolo in zahteva ločitev cerkve od šole. Tako govori dijaštvo, katero Narodna stranka s ponosom imenuje svoj naraščaj!

* **Zdražbo dela** že dolgo časa po člankih in noticah v „Domovini“ liberalna tiha voda suplent dr. Pivko. Dokler je samo pisal, smo ga pustili pri miru, sedaj ko je svoje razdiralne prste začel vtikati tudi v naše katoliško-narodno organizacije, mu ne bomo več prizanašali. Pri tem pa je nam deveta brigada, ali je dr. Pivko v kaki kompetenci, ali ne, nas njegove kompetence celo nič ne brigajo, ampak le njegovo javno delo po časnikih in med ljudstvom. Nočemo danes tudi ponavljati, kako nelepo piše ta sicer sladki človek o naši duhovščini, o naših društvih in kako kolegialno se rad spominja svojega tovariša dr. Verstovškega. Danes hočem le navesti, s kako bahatostjo se brani v „Domovini“ od 18. septembra proti naši notici, da je začel delati razpor med Slovenci v Studencih. Domišljavo se hvali: „Delaven in sposoben (!) dr. Pivko.“ Do resnice mu ni mnogo, ker piše, da je bil g. Leskovar izključen iz društva „Maribor.“ In našemu listu kliče: „Treba je še preobiti mere nizkotnosti, maščevalnosti in slepega sovra-